

הגאון הגדול רבי זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל

א. בענין דיבור בסוף התפילה – מכתב

בס"ד, כ"ה במנחם אב התשע"ב

לכבוד הגאון הגדול רבי זלמן נחמיה גולדברג שליט"א

השלום והברכה

אשמח אם כת"ר שליט"א יואיל לענות לשאלתי.

כתב באליהו רבא סי' נ"א סק"ג שהמתפלל בציבור אין לו לדבר עד אחר עלינו, ויש להסתפק באדם שמתפלל לאט והציבור כבר אחרי עלינו והוא עדיין לא, האם הוא בכלל האיסור לדבר.

בברכת התורה
יוסף פליסקין

תשובה

ב"ה לענ"ד אם הלשון באליהו רבא הוא בדיוק כמו שכתוב כאן לפנינו¹ נראה שמותר לו לדבר אם הקהל גמר שאם האיסור מטעם הפסק מה לו להזכיר מתפלל בציבור שיכתוב שאין להפסיק לפני עלינו לכן נראה שהכוונה שהציבור יש להם לגמור התפילה עם עלינו
כן נראה לענ"ד

¹ לשון הלבוש (סימן נ"א סעיף ד'): ומפני שהשתי ברכות הללו ברוך שאמר וישתבח סמוכות זו לזו... צריך ליזהר שלא להפסיק ביניהם בדיבור. וכתב הא"ר (סק"ג): אבל לשון פסקי תוס' שלא לדבר עד דמסיים י"ח, וכשיש נפילת אפים לא ידבר עד אחר נפ"א, וכשמתפלל עם הציבור אין לדבר עד שמסיים עלינו, ודוקא בבית הכנסת עראי אבל בביהכנ"ס קבוע אסור לדבר שיחה בטלה לעולם, ע"כ [לשון פסקי תוס' ולשון הא"ר]. וכנראה בפסקי תוס' שלפנינו ליתא.

ב. מכתב נוסף בהנ"ל – ובענין חומרת הדיבור בזמן התפילה

בס"ד, אור לכ"א באדר התשע"ג

לכבוד הגאון הגדול רבי זלמן נחמיה גולדברג שליט"א

השלום והברכה

כת"ר שליט"א כתב לי בביאור דברי האליהו רבא (סימן נ"א סק"ג) שכתב שהמתפלל בציבור אין לו לדבר עד שמסיים עלינו, דהכוונה עד שהציבור גומרים, אך אם הציבור כבר גמרו והוא עדיין לא גמר, שוב מותר לו לדבר.

והסתפקתי האם צריך להקפיד על דברי א"ר אלו, דאולי יש לומר שדברי א"ר אלו לא נפסקו כלל להלכה.

בברכת התורה

יוסף פליסקין

תשובה

ב"ה יום ז' ניסן תשע"ג

כבוד הרב יוסף פליסקין שליט"א

יקרת מכתבו קבלתי ובו שואל אם מה שכתב באליהו רבא סימן נא סקג שהמתפלל בציבור אין לו לדבר עד שמסיים עלינו ומסתפק אם הלכה כא"ר הנה אין לי א"ר לעיין בו ומסברא נראה שזה מנהג טוב שלא לבוא לדבר במקומות שהוא הפסק וכדומה צא ולמד מה שהתוס' יוט תיקן אחר גזירות ת"ח שנהרגו בעוונתנו חצי מליון יהודים וקבעו סליחות ותענית בכ' אב ותיקן התו"ר¹ לעשות מי שבדרך כל שבת לכל מי שיזהר לא לדבר בשעת התפלה הרי שתלוי בעבירה זו גזירות חמורות ומסתבר שגם א"ר כוונתו לתיקון מועיל אבל נראה שזה חומרא חשובה אבל אינה מעיקר הדין² אמנם מי שנוהג בחומרה זו נעשית לו כנדר כך נראה אבל כדאי לחפש בספרים אחרים והיום שיש אוצר שניתן למצוא בקלות כדאי לחפש מי מזכיר את דברי הא"ר ודברי התוס' יוט ולי אין הספרים והמכונה שרואים³

ואסיים בברכה

זלמן נחמיה גולדברג

² ויעיין מה שכתב כעין זה במכתב הגאון רבי שריה דבליצקי זצ"ל בקונטרס בשולי השולחן (מכתב ב').

³ בחיפוש באוצר החכמה מצאתי בדברי האחרונים רק בספר בגדי ישע (סימן נ"א) שהביא כהא"ר את דברי הפסקי תוס'.